

Til Fylkestinget i Nordland
Fra NHO Nordland
Kopi
Dato 10. juni 2020
Sak Fylkestingets saksliste i møte 15. juni 2020
Vedlegg:

Bakgrunn

Det vises til Fylkestinget i Nordlands saksliste for møte 15. juni 2020. NHO Nordland har i den forbindelse innspill til følgende av møtets saker:

1. **Sak 061/2020** - 20/61548 - Uttalelse til friskolesøknad - Havbruksakademiet Nord AS
2. **Sak 072/2020** - 20/64841 - Etablering av eierselskap for ferge og hurtigbåt
3. **Sak 076/2020** - 20/10652 - Høring - NOU 2019: 25 Med rett til å mestre
4. **Sak 087/2020** - 20/17624 - Høring - NOU 2019: 23 - Ny opplæringslov

Vi vil i det følgende gi innspill til hver sak for seg

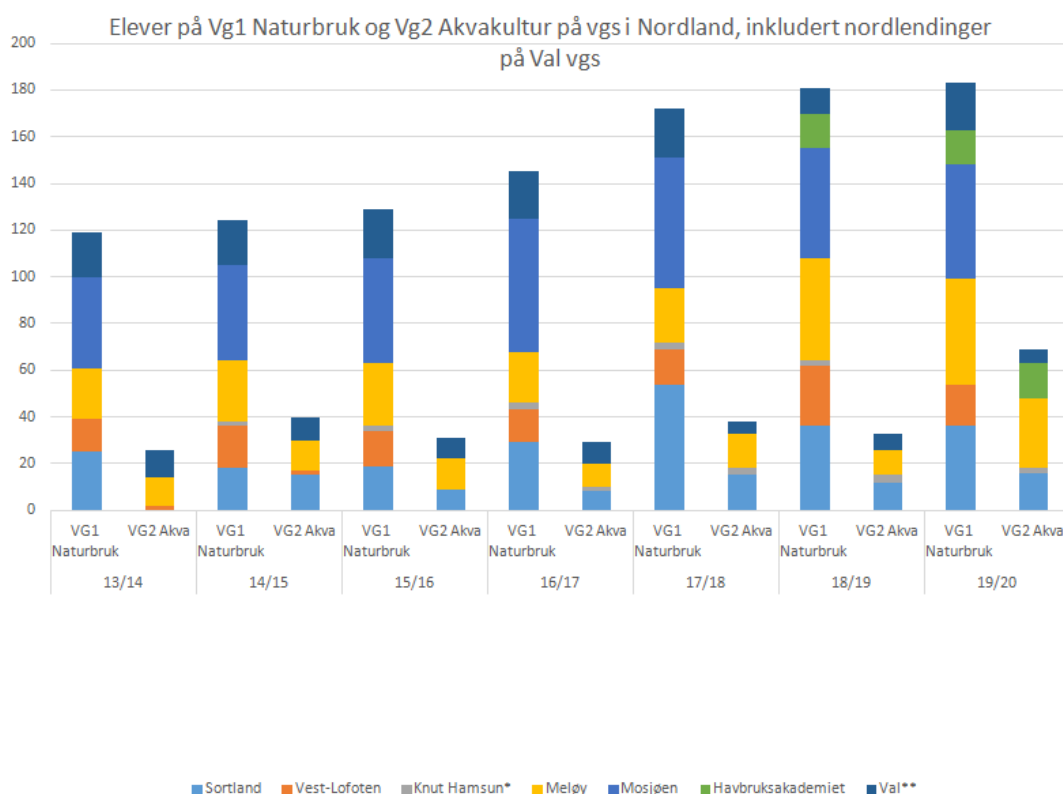
1. **Sak 061/2020 - 20/61548 - Uttalelse til friskolesøknad - Havbruksakademiet Nord AS**

Norsk havbruksnæring skal være en av de viktigste motorene for både den norske og nordnorske økonomien i fremtiden. Næringen er derfor i en rivende utvikling og vekst som vil vedvare over tid. Næringen har store ambisjoner og kravene til kompetanse er økende. De strenge kravene til næringene, sammenholdt med den raske utviklingen, stiller økende krav til kunnskap innen blant annet teknologi, biologi, fiskehelse, genetikk og drift. Næringen uttrykker derfor selv stort behov for flere ansatte med riktig og fremtidsrettet kompetanse.

De siste årenes økning i søknader til akvakulturfaget både til videregående skoler og til høgskoler/universitet understøtter ovennevnte. Summen av dette er en næring som trenger kompetente folk og et studietilbud som er attraktivt for elever og studenter.

En oversikt over elever på linjer for naturbruk og akvakultur i Nordland viser at søkningen til Vg1 Naturbruk har økt fra 119 elever i 2013 til 183 elever i 2019, - en økning på 54 %, samtidig som antall elever på Vg2 Akvakultur er mer enn doblet de tre siste årene, fra 29 i 2016 til 69 i 2019.

NHO Nordland vil anmode fylkestinget om å støtte etableringen av Havbruksakademiet Nord AS som et viktig og riktig supplement til det eksisterende utdanningstilbudet i regionen. Det finnes i dag ikke tilsvarende tilbud i Lofotregionen, og med bakgrunn i næringens forventede utvikling vil tilbudet kunne bli avgjørende for den fremtidige veksten.

Skoleelever - naturbruk og akvakur i Nordland														
Oppstart 2013-2019														
Vgs	13/14		14/15		15/16		16/17		17/18		18/19		19/20	
	VG1 Natur	VG2 Akva	VG1 Natur	VG2 Akva	VG1 Natur	VG2 Akva	VG1 Natur	VG2 Akva	VG1 Natur	VG2 Akva	VG1 Natur	VG2 Akva	VG1 Natur	VG2 Akva
Sortland	25		18	15	19	9	29	8	54	15	36	12	36	16
Vest-Lofoten	14	2	18	2	15		14		15		26		18	
Knut Hamsun*			2		2		3	2	3	3	2	3		2
Meløy	22	12	26	13	27	13	22	10	23	15	44	11	45	30
Mosjøen	39		41		45		57		56		47		49	
Havbruksakademiet											15		15	15
Val**	19	12	19	10	21	9	20	9	21	5	11	7	20	6
SUM	119	26	124	40	129	31	145	29	172	38	181	33	183	69
* Steigenmodellen														
** Fra Nordland														

2. Sak 072/2020 - 20/64841 - Etablering av eierselskap for ferge og hurtigbåt

Det vises til brev av 12. juni 2020 med fellesuttalelse fra NHO sjøfart, NHO Nordland, Norsk Sjømannsforbund, Det norske maskinistforbund og Norsk Sjøoffisersforbund. Vi vil likevel peke på noen ytterligere forhold ved saken.

Etablering av et eget eierselskap for ferge og hurtigbåt vil i betydelig grad være det samme som å etablere et rederi, med alle de praktiske og økonomiske forpliktelser og utfordringer som følger med drift av passasjerfartøy. Økonomien i Nordland fylkeskommune er krevende og det gjennomføres sparetak og kutt for å sikre forsvarlig drift. Samtidig foreslås det altså en anbuds- og eierskapsmodell for ferge og hurtigbåter som utsetter fylket for flere økonomiske risikofaktorer:

- Økt risiko med hensyn til belåning og gjeldsgrad, herunder risiko for tap på grunn av garanti-stillelse.
- Økt risiko med hensyn til kompleksiteten av å drive rederivirksomhet
- Økt risiko for valg av teknologi/teknologisk utvikling
 - Herunder også feilinvesteringer og restverdi på materiell
- Økt risiko for utfordringer med drift og mannskap

Den bærende argumentasjonen for den foreslått anbuds- og eierskapsmodellen er manglende konkurranse på utlyste anbud. Rederiene opplever imidlertid dette som uriktig, og mener årsaken til konkurranseutfordringen i hovedsak er fylkeskommunens korte tilbudsfrister, korte anbudsperioder og hyppige leverandørskifter. Med bedre anbudsprosesser er næringens oppfatning at også tilbudene vil bli bedre og konkurransen større. Dette virker i øvrige deler av landet.

I forbindelse med ovennevnte vil vi bemerke at det i vedtak 1 i fylkestingets sak FT 093/2018 fremgår at

«Fylkestinget legger til grunn videreføring av to- delt anbudsmodell for ferje – og hurtigbåt der dette synes hensiktsmessig.» (vår understreking)

Dette vedtaket er ikke endret i ettertid, og viser at den todelte anbudsmodellen med fylkeskommunalt eierskap av fartøyene, skal benyttes der det synes hensiktsmessig. Slik saken nå fremstilles har modellen for anbud og eierskap beveget seg fra å være en hensiktsmessighetsmodell, til en hovedmodell. Det som i utgangspunktet skulle anvendes i enkelttilfeller blir med denne saken hovedregelen. Samtidig bygger modellen seg på samarbeid med andre fylkeskommuner, herunder Trøndelag fylkeskommune. Denne forutsetningen er imidlertid ikke på plass. Vi erfarer at Trøndelag vurderer en annen modell som ikke går så langt i å etablere rederivirksomhet, slik saken fylkestinget skal behandle, foreslår. Dette gjør eierskapsmodellen ytterligere risikofylt og krevende for fylkeskommunen.

NHO Nordland vil med utgangspunkt i ovennevnte fraråde fylket å etablere et eget eierselskap og på den måten operere som et rederi. Med hensyn til fremtidig utvikling vil det være mer hensiktsmessig med alternative anskaffelsesprosesser som gir bedre sikkerhet for fylkeskommunen, og mulig også bedre tilbud for innbyggerne.

Innspill til alternativ forslag til vedtak:

Primært:

- I. *Fylkestinget ber fylkesrådet utrede hvordan fylkeskommunen best kan utnytte handlingsrommet i lov om offentlig anskaffelse, herunder innovative og grønne anskaffelsesprosesser, med tilstrekkelig tilbudsfrister, som kan bidra til å sikre ønsket måloppnåelse med hensyn til passasjertilbud, utslippskutt og kostnadsbesparelser og risikoprofil.*

Subsidiært

- II. *Fylkestinget utsetter saken og ber fylkesrådet om å invitere både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden i sjøfartsnæringen, til en grundig prosess for som belyser alle sider av saken.*

3. Sak 076/2020 - 20/10652 - Høring - NOU 2019: 25 Med rett til å mestre

NHO har ikke ferdigstilt høringsinnspillet til høringen om Liedutvalgets rapport. Liedutvalget og ny opplæringslov har imidlertid flere sammenfallende og overlappende punkter. Det vises derfor til innspillsnottatets pkt. 4 om ny opplæringslov og de innspill som fremgår der.

Ut over dette vil vi spille inn følgende:

- NHO Nordland støtter utvalgets konklusjon om at y-nemndenes arbeid må styrkes. Dette vil bidra til å sikre at næringslivets behov møtes.
- NHO Nordland støtter utvalgets forslag om å gi y-nemndene innstillingsrett. Det vil sikre y-nemndenes posisjon og tydeliggjøre y-nemndenes ansvar og oppgave.
- NHO mener opplæringskontorene utgjør en viktig del i fagopplæringen, og at det er behov for å regulere opplæringskontorene gjennom lov og forskrift, men som noe annet enn en lærebedrift.

4. Sak 087/2020 - 20/17624 - Høring - NOU 2019: 23 - Ny opplæringslov

Generelt:

Opplæringslovsutvalgets rapport er svært omfattende. I det følgende har vi derfor lagt vekt på å kommentere det som gjelder yrkesfag og opplæring i bedrift, og da primært hvilke av de 55 oppsummeringspunktene i fylkesrådets foreslåtte høringsuttalelse til NOU 2019: 23 – Ny opplæringslov, som NHO ikke støtter.

Kommentar til de av fylkesrådets 55 oppsummeringspunkter NHO ikke støtter:**Pkt. 10:**

Fylkesrådet foreslår å støtte opplæringslovutvalgets forslag om at retten til videregående opplæring i hovedsak videreføres, og at det stilles krav om et visst omfang av grunnskoleopplæring for at en elev kan sies å ha fullført grunnskolen. Videre foreslår utvalget at det innføres en rett til ett år ekstra grunnskoleopplæring ved en videregående skole for de som avslutter grunnskolen uten tilstrekkelig opplæring til få vitnemål.

NHO støtter delvis utvalgets forslag. Vi er enige i at retten til videregående opplæring skal videreføres, og at det bør stilles krav til omfang av grunnskolepoeng. Imidlertid støtter NHO heller Liedutvalgets forslag om utvidet rett til videregående opplæring, rett til å fullføre med en sluttkompetanse, forslag om innføringsfag tilpasset den enkeltes faglige ståsted og prinsippet om at den enkelte må ha bestått fagene for å være kvalifisert til neste nivå.

Pkt 13, 14 og 15:

Fylkesrådet foreslår å støtte opplæringslovsutvalgets forslag om å endre deler av dagens terminologi i opplæringsloven.

*NHO støtter ikke utvalgets forslag om å bruke "lærling" og "kontrakt om opplæring" som fellesbe-
nevnelser for alle som får fagopplæring i bedrift og for kontrakter om fagopplæring.*

Vi mener at dagens § 4-1 i opplæringsloven beholdes. Paragrafen beskriver hvem som er henholdsvis lærling, praksisbrevkandidat, lære kandidat og kandidat for fagbrev på jobb. Dette er begreper som er godt innarbeidet i fagopplæringen, og som tydelig skiller de ulike kandidatene og deres kompetanseoppnåelse fra hverandre, og ikke minst hvilket opplæringsløp de følger.

*NHO støtter ikke utvalgets forslag om at «prøve» og «dokumentasjon» skal brukes som fellesbe-
nevnelser for sluttvurderinger i fag- og yrkesopplæringen., og mener at dagens system bør behol-
des.*

Fag- og svenneprøve er en avsluttende eksamen og selve fag-/svennebrevet er dokumentasjonen på bestått eksamen. I tillegg får den enkelte vitnemål med karakterer fra Vg1 og Vg2 fellesfag og programfag.

Pkt. 17:

*NHO støtter ikke utvalgets forslag om å ikke videreføre retten til spesialundervisning for lærekan-
didater. NHO mener denne retten må fortsette fordi spesialundervisning kan føre til en tilrettelagt
undervisning som gjør at lære kandidater kan bedre fullføre løpet og oppnå en sluttkompetanse.*

Pkt. 22:

*NHO støtter ikke utvalgets forslag om å ikke videreføre en særskilt rett til tilgang til PP-tjenesten
for lærlinger. NHO mener det er viktig at lærlinger også bør fortsette ha en særskilt rett til PP-tje-
nesten. Mange lærlinger opplever overgangen fra skole til bedrift som krevende. Det er viktig at
denne overgangen går mest mulig smidig, og at lærlingene ikke mister det nettverket og tilgangen
på støtte som de hadde fra skolen. Selv om opplæringskontorer og lærebedriften vil bistå lær-
lingen, må det ikke finnes hindringer for at lærlingen skal få tilgang på disse tjenestene.*

Pkt. 24:

*NHO støtter ikke utvalgets forslag om at opplæringskontorenes rolle ikke skal reguleres av opplæ-
ringsloven, og at opplæringskontorene ikke lenger skal ha mulighet til å tegne lærekontrakt*

Om lag 70 prosent av lærlingene som har lære plass i en NHO-medlemsbedrift har i dag lære-
kontrakt gjennom et opplæringskontor. NHO mener opplæringskontorene utgjør en viktig del i
fagopplæringen, og at det er behov for å regulere opplæringskontorene gjennom lov og forskrift,
men som noe annet enn en lærebedrift.

Avslutningsvis om yrkesopplæringsnemndas rolle:

Opplæringslovutvalget skriver at yrkesopplæringsnemndenes råd ikke lenger skal tillegges avgjørende
vekt, men heller stor vekt.

NHO er sterkt uenig i dette forslaget. Vi mener at yrkesopplæringsnemndene (y-nemnd) må ha en reell påvirkning på dimensjoneringen i fylkeskommunene. Yrkesopplæringsnemndene skal være fylkeskommunenes viktigste politiske redskap for utvikling av fag- og yrkesopplæringen.

For å sikre en god dimensjonering i tråd med arbeidslivets behov for kompetanse, er det avgjørende at y-nemndenes råd tillegges avgjørende innflytelse, og at y-nemndene bør ha vedtakskompetanse i dimensjoneringsspørsmål. Dette for å sikre en dimensjonering etter arbeidslivets behov for kompetanse og tilgangen på læreplasser.

NHO støtter imidlertid Liedutvalgets omtale av y-nemndenes rolle. Liedutvalget foreslår følgende: For å forsterke Y-nemndenes arbeid med dimensjonering foreslår utvalget at Y-nemndene gis innstillingsrett om dimensjonering av utdanningstilbudene når saken behandles politisk i fylkeskommunen.